І чужого научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArclay 7-5337

РІК LXIX. Ч. 200. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 19-го ЖОВТНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, OCTOBER 19, 1962 No. 200. VOL. LXIX.

ПРЕЗИДЕНТ ПІДТРИМУЄ ДЕМОКРАТИЧНИХ КАНДИДАТІВ В КОНЕКТИКАТ

Ню Гейвен, Коннектикат. — Президент Кеннеді веде дуже активну виборчу кампанію в цьому році, підтримуючи тих кандидатів до Конгресу і на губернаторів, які погоджуються здійснювати його програму. Президент вже був на західньому узбережжі і в стейтах Середнього Заходу, а 17-го жовтня відвідав стейт Коннектикат, де промовляв у Бріджпорті, Вотербері і Ню Гейвені, підтримуючи Абрагама А. Рібікоффа, колишнього свого секретаря здоров'я, який кандидує на сенатора. Кеннеді підтримує і губернатора Джана Н. Демпсі, який старається про перевибір. Президент закликав виборців голосувати на демократичних кандидатів на конгресменів Бернарда Ф. Грабовського з Брістолю, Джана С. Монеґена з Вотербери та інших. Понад 100,000 осіб бачили Президента, найбільше оваційно вітали його в Ню Гейвені, де мало бути понад 40.000 осіб. Президент виступив проти республіканців, які є проти поступових законопроєктів в Конгресі, і які є проти того, щоб ЗДА йшли вперед. В Ню Гейвені деякі студенти Єльського університету мали неприхильні для Кеннеді транспаренти („Нам бракує Айка"). В своїй промові Президент виступав не тільки проти республіканців, але і проти тих демократів, які голосують проти урядових законопроєктів. Президент пригадав, що Коннектикат був першим стейтом, який схвалив кандидатуру Кеннеді; першим стейтом, який зголосив номінацію Кеннеді на кандидата на президента і першим стейтом, який повідомив був Кеннеді під час виборів, що він добув більшість 93.000 голосів в 1960-му році. Президент обіцяв ще раз прибути до Коннектикат і виголосити промову у Гартфорді. Кеннеді казав, що „президент ЗДА тільки виконує те все, що ухвалив Конгрес", тому виборці мусять вибирати таких членів Конгресу, які могли б якнайтісніше співпрацювати з Президентом. Кеннеді додав. „Коли Сенат і Палата Репрезентантів є контрольовані такими сенаторами і конгресменами, які бажають сидіти бездільно, коли вони є контрольовані коаліцією республіканців і демократів, які є в опозиції до поступу, тоді ця країна мусить стояти на місці, і не може йти вперед". Президент заявив виборцям, що він потребує голосу Рібікоффа в Сенаті. У Вотербері було коло 35.000 присутніх і Президент ссказав, що те місто або має найліпших демократів, або там є найлегше зібрати натовп людей. Промови Президента тривали коротко і були майже такі самі в кожному місті.

Республіканці роблять головною виборчою проблемою справу Куби і закордонної політики

Вашингтон. — Голова Республіканського Крайового Комітету Віллім Е. Міллер заявив, що справа закордонної політики, а справа Куби в першу чергу, буде головною виборчою проблемою цього року. В минулих 20-ох роках панував звичай, що під час виборчої кампанії не порушували проблеми закордонної політики, але цього року обидві партії оскаржують себе в тому, хто завинив, що тепер комунізм дістав нову базу на Кубі, під самим боком ЗДА. Конгресмен Міллер сказав, що вистачить висловити одне слово „Куба", щоб зрозуміти, чому уряд президента Кеннеді не радо згадує про свої „успіхи" в закордонній політиці. Міллер заявив, що на кубинському узбережжі 17-го квітня 1961-го „комуністи здобули найбільший тріюмф в цій декаді". Ще можна б простити помилку уряду в цій справі, якби уряд признався до неї, і старався направити те, що сталося. „Але немає найменшого знаку, що уряд зрозумів свою помилку і що старається її направити". Міллер пригадував те, що Хрущов чекає на вислід виборів, щоб діяти в справі Берліну, це значить, що він хоче знати, чи американці настрашилися його погроз. Республіканські кандидати мусять звернути увагу виборців на небезпеку від комуністів. Роблять це не тому, щоб виграти вибори, але на те, щоб заалярмувати американський нарід про небезпеку від комунізму, і про те, що треба уряду ,який розумів би цю небезпеку.

Промислова продукція у вересні не змінилася, — твердить Рада Федеральної Резерви

Вашингтон. — Рада Федеральної Резерви ствердила, що у вересні промислова продукція не зменшилася в порівнянні з серпнем, що свідчить про те, що немає познак економічної знижки. Мало що змінилися й інші показники економічної активности в минулому місяці. Уряд не є вдоволений з того, що немає збільшення промислової продукції, але він підкреслює, що за його урядування економіка поліпшувалася впродовж 20-ох місяців, і що теперішня затримка вже в найближчому часі зробить місце ростові, який є передбачений на 1963-ій рік, коли реформа податкової системи спричинить те, що економічний ріст піде швидшим темпом. Демократичний уряд борониться тим, що це республіканці причинилися до припинення росту економіки, не ухваливши деяких урядових законопроєктів, які мали скріпити економіку. Республіканці твердять, що уряд має демократичну більшість в обидвох Палатах Конгресу і міг би ухвалювати все те, чого хоче, якби його підтримували всі демократи в Конгресі.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній президент Айзенгавер**, промовляючи в Манчестері, Ню Гемпшир, закликав республіканців до єдности, бо без неї можуть програти вибори, хоч вони в стейті Ню Гемпшир мають поважну більшість. Там не є вдоволені три важливіші республіканські політики: губернатор Веслі Павер, пані Долорес і конґресмен Честер Я. Мерров, які були переможені у правиборах, і не можуть кандидувати.

● **Секретар рільництва** Орвілл Фріман, промовляючи на зборах фармерської організації Нешенел Гренджк в Санта Моніка в Каліфорнії, твердив, що новий торговельний закон дає можливість президентові Кеннеді обороняти фармерів ЗДА тим способом, що здобуде для американських фармерських продуктів місце на Спільному Економічному Ринку в Европі.

● **Колишній президент Гаррі С. Труман**, промовляючи в Денвері, Колорадо, заявив, що американці повинні залишити Президентові вільну руку в справі Куби, бо тільки Президент знає все про закордонну політику, і він єдиний може робити справедливі рішення в цій справі.

● **Третейський суд** вирішив, що залізниця Шикаго енд Норт Вестерн має право звільнювати тих залізничників, які досі були затруднені в таких фахах, які тепер не існують на залізниці. Але залізниця муситиме 90 днів наперед повідомити робітничу спілку про звільнення робітників. Звільнені будуть всі так звані телеграфісти, бо вони не є потрібні тепер.

УКРАЇНСЬКІ ВЛАДИКИ НА ВСЕЛЕНСЬКОМУ СОБОРІ У ВАТИКАНІ

Як уже інформовано, всі українські католицькі владики у вільному світі беруть участь в історичному Вселенському Соборі, що саме тепер відбувається у Ватикані в Римі. Собор почався в четвер, 11-го жовтня величавим походом-процесією архиєреїв з цілого світу. У процесії, що простягалася на чотири кілометри взяли участь також і українські Владики. На фотознімці з цієї процесії видно (в темній мантії) Митрополита Української Католицької Церкви в ЗДА, ВПреосв. Кир Амвросія Сенишина.



87 держав в ОН деклярували 116 мільйонів для закордонної допомоги

Об'єднані Нації. — В Об'єднаних Націях 87 членських країн деклярували до цього часу 116 мільйонів долярів для Фонду Об'єднаних Націй для технічної допомоги малорозвиненим країнам. З тієї суми З'єдинені Держави дадуть 50 мільйонів, але — якщо пожертви інших країн зросли б — то й ЗДА підвищать свою пайку. Західня Німеччина, яка не є членом Об'єднаних Націй, призначила для цього Фонду $7\frac{1}{2}$ мільйона дол., зате Совєтський Союз неспoвна три мільйони. Цей Фонд Об'єднаних Націй призначений головно для делеґування висококваліфікованих фахівців для накреслення або зрушення з місця далекосяжних промислових проєктів, що їх фінансували б державні чи приватні джерела. 12,000 таких експертів передбачується для 100 різних країн, а поруч з тим — 20,000 стипендій для студентів з малорозвинених і бідних країн. Первісний плян був створити такий фонд із 150 мільйонами долярів. Не є виключене, що деякі держави підвищать деклярувані суми та що зголосяться ще інші країни і та сума буде осягнена.

Едвард Кеннеді відповідає Айзенгаверові

Бостон, Масс. — Молодший брат Президента Едвард М. Кеннеді, який кандидує на становище сенатора, заявив, що він старається здобути пост федерального сенатора тому, що, на його думку, він найбільше доброго може зробити для свойого стейту на тому становищі. Ця його заява була відповіддю на недавну заяву президента Айзенгавера, який сказав у Бостоні, що Едвард Кеннеді не має кваліфікацій на те, щоб зайняти такий відповідальний пост, і єдине, чим він може псхвалитися, це те, — що він є брат Президента. Айзенгавер не називав по імені Едварда Кеннеді, але з його промови ясно виходило, кого він мав на думці. Айзенгавер говорив про того, хто „зможе якнайбільше долярів із державної скарбниці дістати для Массачусетс". Едвард Кеннеді також не згадував прізвища Айзенгавера. Білий Дім досі не видав жадної заяви про критику закордонної політики колишнім президентом.

Альжирський прем'єр декорує Кастра і маніфестує свою приязнь

Гавана. — Альжирський прем'єр Ахмед Бен Белла з Вашингтону полетів до Гавани, де зустріли його на летовищі Фідель Кастро, кубинський президент Освальдо Дортікос Торрадо і всі інші комуно-кубинські достойники. Бен Белла і Кастро обіймались і цілувались, Кастро використав нагоду висипатись з новими лайками проти „янкі-імперіялізму", а Бен Белла запевняв, що „кожний альжирець знав, переживав і подивляв кубинську революцію в усіх її стадіях". Бен Белла заявив у своїй промові на летовищі в Гавані, що новоствореного найвищого альжирського ордеру не дістав ще ніодин альжирець, але дістає його тепер „товариш" Фідель Кастро. Альжирського прем'єра вітали 21 стрілом з совєтських танків.

КЕННЕДІ КОНФЕРУВАВ ІЗ ШРЕДЕРОМ



Міністер закордонних справ Західньої Німеччини Гергард Шредер (зліва) був прийнятий у Білому Домі президентом Кеннеді і конферував з ним у справі Берліну, з'ясовуючи Президентові становище західнього німецького уряду до проєктованих розмов у цій справі з Громиком.

ВИРОК У ПРОЦЕСІ ПРОТИ СТАШИНСЬКОГО БУДЕ ПРОГОЛОШЕНИЙ В П'ЯТНИЦЮ

В ШОСТОМУ ДНІ ПРОЦЕСУ ПРОМОВЛЯЛИ ДРУЖИНА ВБИТОГО СТАШИНСЬКИМ СЛ. П. Д-ра ЛЕВА РЕБЕТА — ДАРІЯ І ДОНЬКА СЛ. П. СТ. БАНДЕРИ — НАТАЛКА

Карльсруге. — В шостому дні процесу проти Б. Сташинського за вчинені ним скритовбивства після промов прокуратора і цивільних обвинувачів промовляли теж дружина сл. п. д-ра Лева Ребета Дарія та донька сл. п. Степана Бандери — Наталка, які заявили, що не вимагають ані суворого покарання підсудного, ані не хочуть помсти, а тільки хочуть оборонити честь своїх рідних, убитих підступно з наказу Москви і честь репрезентованого ними вивольного руху. Наприкінці виступив із промовою оборонець підсудного і після нього останнє слово одержав Сташинський, який ще раз признався до вини, і заявив, що його признання є актом каяття за вчинені ним злочини та просив суд взяти це до уваги у вирішуванні його справи. Після цього предсідник суду проголосив перерву процесу і повідомив, що вирок буде проголошений у п'ятницю 19-го жовтня.

Сташинський про себе і свої злочини

На початку четвертого дня процесу проти Б. Сташинського, в четвер 11 жовтня, Сташинський висловив бажання говорити про свій душевний стан перед виконанням атентатів. Свою розповідь Сташинський розпочав заявою, що до 1957 р. він слухняно і без внутрішнього спротиву виконував усі доручення КҐБ. Душевна зміна наступила в нього з моментом, коли, Серґей у Берліні наказав йому виконати атентат на д-р Л. Ребета. Він був збентежений і почав роздумувати над тим, як можна так холодно вбивати людей. Приготовану зброю він брав до рук з острахом. Але відмовитися від виконання атентату вважав неможливим. Він намагався виправдати себе тим, що еміґранти — це вороги СССР і аґенти чужих держав. Хоч він заявив Серґеєві, що його бачила поліція в Ульмі і двічі бачив його Ребет, а тому йому незручно виконати цей атентат, Серґей не змінив наказу. Не зважаючи на внутрішню боротьбу, Сташинський убив Ребета. Він твердить, що зробив це більше автоматично, ніж свідомо. По атентаті відчував ще сильніше докори сумління.

Після повороту Сташинського з Роттердаму Серґей хотів довідатися, чи не можна б підмінувати могили Коновальця і таким способом знищити за одним махом всю націоналістичну верхівку. На завваґу Сташинського, що в наслідок цього могло б потерпіти багато невинних людей, в цьому числі жінок і дітей, Серґей відповів, що людей не шкода.

Наказ вбити Бандеру ще більше підсилив його внутрішній неспокій. Щоб не наразити себе на небезпеку з боку КҐБ, Сташинський подав фіктивну причину невиконання наказу. Тікати до Західньої Німеччини не мав відваги, з уваги на виконане ним вбивство в Мюнхені.

Під впливом розмов з нареченою німкенею Сташинський почав критичніше оцінювати і ставитися до совєтської системи. Але, боячись не виконати наказу КҐБ, він убив Бандеру. Хоч за це одержав ґратуляції і орден від найвищих партійно-урядових чинників СССР, то це вже його не тішило. Побачивши в берлінському кіні висвітлення сцен з похорону Бандери, він був глибоко потрясений. Це вперше він побачив наслідки свого злочину. Відчував потребу з кимось про це поговорити, пішов і розповів про це Серґеєві. Але той цинічно заявив, що діти Бандери будуть йому колись вдячні за забиття їхнього батька. Ця заява відчужила його від Серґея і він постановив собі в душі ніколи більше не виконувати атентатів. Коли ж йому доручено вислідити помешкання Ярослава Стецька, він зразу ж зрозумів, що це черговий кандидат „на усунення". В Сташинського почав дозрівати плян утечі на Захід, щоб там виявити всю правду про свої злочини і таким способом облегшити своє сумління та перестерегти інших людей від большевицької небезпеки. Його неґативне наставлення до большевиків зміцнилося.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Обрано нову Раду Безпеки Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — В минулий четвер Генеральна Асамблея обрала новий склад Ради Безпеки Об'єдн. Націй, найважливішого їх органу. Властиво, річ ішла про вибір тільки 4-ох непостійних членів Ради Безпеки. За чартером Об'єднаних Націй, Рада Безпеки складається з 11 членів, у тому числі 5 постійних — ЗДА, Британія, Франція, СССР і Китай — і 7 непостійних. Внаслідку висліду згаданого голосування від 1 січня 1963 року Раду Безпеки становитимуть такі непостійні члени: Бразилія, Гана, Марокко, Норвеґія, Філіппіни і Венесуеля. Найбільша закулісова боротьба йшла між Марокко і Ніґерією за місце в Раді Безпеки, але Марокко виграло, зібравши 73 голоси для себе проти 35, що впали на Ніґерію. Вийшли з Ради Безпеки Чіле, Об'єднана Арабська Республіка, Румунія і Ірляндія.

ХРУЩОВ ПРИЇДЕ ЩЕ В ЦЬОМУ РОЦІ ДО АМЕРИКИ

Москва. — Нікіта Хрущов заявив у ході своєї тригодинної розмови з американським амбасадором у Москві Фой Колером в минулий вівторок, що він прибуде до Ню Йорку на кінцеву стадію сесії Об'єднаних Націй перед її Різдвяними феріями. Тому, що 6 листопада ц. р. відбуваються в Америці вибори й наступного дня приїде до Вашинґтону на три дні західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер, а від 15 до 20 листопада ц. р. буде відбуватись засідання Центрального Комітету Компартії СССР, то рахують, що приїзд Хрущова припаде на час між 21 листопада і 21 грудня ц. р. Докладніше мав сказати про це Президентові совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико на авдієнції у Президента, що була визначена на четвер 18 ц. м. През. Кеннеді готов зустрітися з Хрущовим під час його перебування в ЗДА, чи навіть відбути з ним дві-три наради. Тому, що Хрущов приїздить без запрошення від Уряду ЗДА, а тільки як прем'єр членської держави до Об'єднаних Націй, то термін його приїзду залежить виключно від нього. Очевидно, Громико хоче запевнитись, що Кеннеді зможе з Хрущовим стрінутися. Головним предметом нарад Хрущова й Кеннеді має бути Берлін. Большевики в останніх днях знову дещо злагідили своє становище, стрінувшись з найрішучішими заявами, що Захід готов повести війну в обороні своїх інтересів в Західньому Берліні. Тому ані Хрущов у розмові з Фой Колером, ані східньо - німецький його слуга Вальтер Ульбріхт в своїх виступах під час перебування польського комуністичного диктатора Владислава Гомулки у Східній Німеччині — не казали вже про „негайне" чи „швидке" підписання сепаратного совєтського мирового договору з Східньою Німеччиною, що мало — за ранішими твердженнями — відбутися зараз після американських виборів. За коментарями преси, західня дипломатія переконана, що Хрущов хоче перевести ще одну „рунду" розмов, поки підпише свій пакт з східньо - німецькими комуністами. Однак на Заході — як стверджує „НЙТаймс" „нема ентузіязму" щодо плянованої найближчої зустрічі Хрущова з президентом Кеннеді, бо ніхто не сподівається, що в тій зустрічі буде викуваний якийсь людський компроміс. Тільки згаданий вгорі польський комуніст Владислав Гомулка у своїй промові в Східньому Берліні піддав нову думку: щоб Москва й східньо - німецькі комуністи заґарантували вільний доступ до Західнього Берліну „для всіх" — себто одинаково для західніх військовиків, як цивільних німців з Західньої Німеччини — зате західні держави мали б визнати суверенність Східньої Німеччини. У звідомленнях про ту промову Гомулки нічого не кажеться про те, що мало б статися з західніми ґарнізонами в Західньому Берліні, але з його вислову, що Західній Берлін мусить стати „зневтралізованим і здемілітаризованим" містом, виходило б, що він підтримує вимогу Москви, що західні держави мають відкликати з Західнього Берліну свої тамошні залоги. А це для Заходу вимога цілком неприйнятлива. Можна здогадуватися теж, що за ґарантію вільного доступу до Захід. Берліну Західня Німеччина не погодиться на леґалізування поділу Німеччини, що було б однозначне з визнанням східньо - німецького комуністичного режиму. Тому пропозицію Гомулки треба вважати — твердять газети — радше за пробний бальон, чи не можна б у розмовах з Заходом трохи виторгувати сутню частину комуністичної рецепти на розв'язку проблеми Берліну.

Конґолійський уряд виготовив нову конституцію

Леопольдвіль. — Прем'єр центрального уряду Конґа Сиріль Адуля пред'явив своєму парляментові новий проєкт конституції, яка мала б прийти на місце обов'язуючого тепер т. зв. Основного Закону, виготовленого ще у порозумінні з Бельгією, колишньою колоніяльною державою Конґа. За тією новою конституцією центральний уряд зберігає за собою справи війська, фінансів і закордонної політики, передаючи інші автономним провінціям. Маючи спеціяльно на увазі Катанґу нова конституція постановляє, що провінції передають до центральної каси 50% своїх доходів з природних багатств, існуючих на їх території та експлуатованих чужинецькими компаніями. Провінції вибирають собі свої власні сойми й губернаторів та мають власну поліцію. Парлямент недавно ухвалив створення нових 17 провінцій за етнічно-племінними кордонами. Адуля запросив представників всіх тих провінцій до вислухання того нового проєкту конституції. Однак, всупереч виразному запрошенню, катанґійський президент Мойсе Чомбе не прислав до Леопольдвілю ніодного свого представника. Нова конґолійська конституція багато ідей взяла з американської Конституції, м. ін. про Найвищий Суд та про право центрального уряду висилати військо задля переведення в життя ухвал суду, якщо місцева влада не хоче цього зробити. Генеральний секретар У Тант буцім-то вважає, що ця нова конституція — це останній крок, зроблений назустріч Катанзі задля мирного поладнання затяжного спору з нею.

У СВІТІ

● **Ахмед Бен Белла**, альжирський прем'єр, виступав в минулому тижні в Ню Йорку на телевізійній передачі разом з генеральним секретарем ОН У Тантом. Бен Белла зазначив опозицію альжирського уряду до французьких атомових експериментів, проводжених на Сагарі. Боротьбу проти неграмотности, голоду, бездомности і безробіття назвав за головну ціль свого уряду в Альжирі. Коли ж спитали, чому він іде до Фіделя Кастра, він відповів, що цим він хоче заманіфестувати своє бажання жити в згоді „з усіма".

● **Ізраїль** призначив 260 стипендій для південно - американських студентів, які хочуть студіювати в Ізраїлі способи господарювання на пісках і неужитках та організувати сільські кооперативи. Дана південна країна, або сам стипендіят мають оплатити кошти дороги, а все утримання в Ізраїлі йде на рахунок ізраїльського уряду.

● **Президент Ірляндської Республіки** Імон де Валера святкував в минулу неділю в гурті своєї найближчої родини своє 80-ліття. З уваги на кволий стан здоров'я де Валери — офіційні чинники та його приятелі не робили йому ніякої паради.

● **Монакійський князь Райніє** офіційно запротестував перед урядом Франції проти поставлення французьких митних сторожів і поліціянтів, які контролюють рух між Францією і Монако. Франція дала була Монако пів року часу, щоб воно завело у себе таку податкову систему, як вона існує у Франції, але Монако на це не погодилось. Дружина князя Райніє, княжна Ґрейс, кол. американська фільмова зірка, заявила журналістам, що той митний спір напевне скінчиться мирно.

● **Лію Гшіао**, китайський комуніст, що був у Москві амбасадором від 1955 року, від'їхав до Пейпінґу, відкликаний своїм урядом. Большевики уладили йому парадну вечерю на Кремлі та прославляли в тостах „вічну совєтсько - китайську приязнь".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: „SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Ґльобальна політика ЗДА

Багато з наших старших громадян ще пам'ятають свої „европейські часи", коли З'єдинені Держави Америки в міжнародній політиці та політичних калькуляціях практично „не рахувалися", ведучи свою ізоляційну політику та інтересуючись міжнародними проблемами тільки тоді, як вони безпосередньо заторкували їхні найближчі інтереси. Міжнародну політику вели европейські великодержави.

Сьогодні часи змінилися й Америка стала першою світовою потугою. Навряд чи є ще сьогодні будьяка проблема, щоб уже в якійсь мірі посередньо чи безпосередньо не заторкувала Америки та не вимагала американської уваги. Що більше, Америка радше силою обставин та своєї могутности стала справжнім політичним лідером світу і її політика сьогодні це справжня ґльобальна політика.

Які є головні проблеми теперішньої американської ґльобальної політики і як вона до них ставиться? На підставі багатьох наявних фактів, опублікованих документів та публічних виступів керівників тієї ґльобальної американської політики ці проблеми можна б коротко з'ясувати так:

Берлін

Ця столиця колишнього німецького Райху є нині головною проблемою ґльобальної політики. Совєтський диктатор Хрущов заявив, що остаточний крок у справі Берліну зробить він по виборах, очевидно, американських. Але й без цієї заяви Хрущова ЗДА очікують, що остаточна розв'язка Берлінської проблеми не може продовжуватися у безконечність. Америка не залишає жадного сумніву, що вона вже далі не поступиться і готова боронити свої права у Берліні всіми своїми силами й засобами.

Куба

Перетворювана поступово в совєтського сателіта, а далі й в совєтську військову базу, Куба є черговою проблемою, що вимагає найбільшої уваги. Америка знає докладно про все, що на Кубі діється. Сьогодні Кастро і його режим ще не становлять безпосередньої загрози для Америки, але в хвилиною, коли ця загроза виникла б, Америка не завагається її усунути, якщо навіть це вимагатиме безпосередньої військової інтервенції. Тим часом Америка докладає всіх зусиль, щоб авантюра на Кубі коштувала Кастрові і Москві якнайдорожче. Справу Куби вважають ЗДА виключно американською справою, себто справою країн обидвох американських континентів, і тільки на цьому тлі її вирішають. Очевидно, що остаточне полагодження „кубинської проблеми", якщо вона стала б безпосередньою загрозою для Америки, не було б жадною проблемою. Сьогодні для всіх, зокрема для безпосередньо заінтересованих американських держав, ясно, що це є не спір між малою Кубою і велетенськими ЗДА, але — відтинок фронту між Заходом і Сходом.

Берлін і Куба

Ці дві проблеми мають деяку аналогію з Суезом і Мадярщиною в жовтні і листопаді 1956-го року. Англійсько - французьку акцію в справі Суезу використала тоді Москва для розправи з Мадярщиною. Тепер вона могла б вдатися до подібної „розв'язки" у справі Берліну, якщо б ЗДА анґажувалися в радикальне полагодження кубинської проблеми.

Західня Европа

... У новому відношенні сил, що витворилося після другої світової війни, Европа не могла грати рішальної ролі в світовому маштабі, і це причинилося до того, що її головна увага скерована тепер більше на внутрішньо - европейські проблеми. Могутній господарський розвиток, величезний ріст добробуту, передумовою і початком якого був плян Маршалла, заохочує західньоевропейські країни до ще більшого розвитку в рямках господарського і далі політичного об'єднання. Поки це повне об'єднання стане новою великодержавною, політичною потугою, постає деяка порожнеча, що її силою обставин мусять виповнювати ЗДА.

Совєтський Союз

У диктаторській системі зміна диктаторів мусить викликувати глибокі зміни, якщо не в самій системі, то в її практиці та методах. Це познагується також на дипломатії диктаторської системи. Дипломати Хрущова основно різняться від дипломатів Сталіна, хоч би це навіть були ті самі особи. Правда, гримання п'ястуками й черевиками ще не перевелося, але совєти вводять уже своїх професійних дипломатів. У внутрішніх відносинах Совєтського Союзу вже в деякій мірі допущено до голосу публічну опінію. Господарські труднощі і ріст націоналізмів поодиноких народів становлять для Москви головну проблему. В закордонній політиці комуністичного блоку найбільшою проблемою Кремлю є Китай.

Азія

Комуністична загроза в Азії ще більше зросла з уваги на червоний Китай. В загальному є дещо неточна інтерпретація невтральних країн, як, наприклад, Індії. Це вияснив найкраще індійський представник, заявивши: „Ми не є невтральні, ми — незалежні". Саме ця незалежність, `власне бажання незалежности ряду азійських країн, робить їх радше союзниками Заходу, що респектує незалежність, ніж Москви, що такої незалежности не терпить. Америка вітально заінтересована в незалежності та безпеці країн Далекого Сходу, і, якщо б ця безпека була загрожена, то сьогодні вже навряд чи була б неперехідною річка Ялу.

Африка

Внаслідок могутнього зриву в Африці, після другої світової війни постало там упродовж останніх десятьох років добрих два десятки незалежних держав. Москва проґрала битву за Африку, і до цього призналася. ЗДА рішені зробити все можливе, щоб такий стан утривалити.

Об'єднані Нації

У цій міжнародній установі вже більше, як половина її членів нові суверенні країни, які мають багато власних турбот і які ще не ввійшли в „заулки" світової політики. Вартість ОН для таких проблем, як безпека Европи, Азії або Америки, не дуже ефективна. Більш ефективними й компетентними в таких справах є НАТО, СЕАТО, Організація Американських Держав і ін. Але для розв'язування льокальних спорів та для нових країн ОН мають велике значення. В своїй основі ця установа корисна і має велике значення для того, щоб міжнародні бої зводилося словами, а не гарматами.

Закордонна допомога

Справа закордонної допомоги належить до найменш популярних в Америці, але вона, без сумніву, один із наймогутніших засобів в американській ґльобальній політиці. У порівнянні з іншими позиціями в американському державному бюджеті, видатки на закордонну допомогу дуже малі, але користь з неї для Америки величезна. Є багато всіляких труднощів, включно з ефективним адмініструванням цієї допомоги, але вона рішально причинилася до врятування Західньої Европи, вільної ще частини Азії, як і до врятування Африки. На це можна навести безліч доказів. Це саме стосується й до Союзу для Поступу, що має своєю ціллю допомогу країнам Латинської Америки.

Оборона

Американська оборонна могутність досягла найбільшої висоти. Її головна цілеспрямованість — негайна і нищівна відплата ворогові на випадок агресії. Америка готова на всі евентуальності світового і льокального порядку. З уваги на свій оборонний характер, американська стратегія мусить бути еластичною і приготованою на те, щоб відразу достосуватися до акції агресора. Немає страху, що будь-яка ворожа акція могла б сьогодні Америку заскочити зненацька. Військова могутність Америки постійно розвивається, і американській оборонній силі не дорівнює жадна інша військова сила у світі. Це можна вважати головною ґарантією миру.

Космічні обшири

Америка приступила з деяким запізненням до змагань у справі дослідження та опанування космічного обширу, але її проґрес у цьому напрямі відбувається в такому швидкому темпі і в таких розмірах, що їм не дорівнює ніхто інший. Совєти випустили в космічний простір першого „спутніка" і першу людину, але Америка створила ідею. Люди вмирають, ідеї живуть вічно. Такою випущеною в космос американською ідеєю був ,наприклад, сателіт „Телстар", що відкриває для людства неймовірні можливості. Також і інші американські досліди космічного простору ще недавно належали до найбільш фантастичних мрій. Американська програма дослідження та опанування космічних обширів своїм розмахом найбільш імпозантна. Ще в цьому десятиріччі будуть здійснені висилка людини на Місяць і багато інших програм.

Поневолені нації

Америка вже дала Москві зрозуміти і в майбутньому це підкреслить, що вона не думає примикати очі на те, що діється в самому Совєтському Союзі. Схвалений Конґресом та проголошуваний Президентом Тиждень Поневолених Націй може послужити одним з доказів на це.

Василь Витвицький

ПРОПАҐАНДА І МУЗИКА

За довгий час свого існування українська еміґрація в Америці досягла деяких успіхів у своїй інформаційно-пропаґандивній роботі на тутешньому терені. Все таки ще й досі є цілі ділянки, до яких майже не маємо доступу. Вистачить взяти в руки список-покажчик періодичної літератури, в якому рік за роком поазбучно списані назви вартих уваги статтей, що появляються в поважніших американських журналах. За роки 1959 - 61 Україна записана там двома позиціями, з того одною з ділянки куховарства. Порівнюючи, бачимо, наприклад, під гаслом Польща сімдесят занотованих статтей, а під гаслами Ізраїль і жиди — двісті. Подібно стоять справи й з англомовними книжковими виданнями.

На своє виправдання ми могли б говорити про незрозуміння і неприязне відношення, з якими досить часто зустрічаємося, та це було б надмірне спрощення справи. Причин такого стану більше, і за не одну з них несемо вину ми самі. Нас надмірно абсорбує щорічне відбування різного роду громадських імпрез для домашнього ажитку, академій, зборів, походів тощо. Не один диригент і не один музика міг би посвідчити, наскільки ця календарно - ритуальна метушня дається взнаки музичним ансамблям і виконавцям, відриваючи їх від властивого їм поля праці і від плянів на довшу мету.

Коли мова про супротивні вітри, то наша робота досі не раз кінчилася там, де їй слід було починатися. Ми, як той герой з гуморески Остапа Вишні, розводили руками: „а чи, бува, хтось тут не бороздить", замість того, щоб ясно й тверезо здати собі справу із становища і знайти з нього вихід. Одна з хиб самої ж пропаґандивної нашої праці в тому, що ми недостатньо беремо до уваги ментальність і спосіб життя тих, до кого промовляємо. Наші назовні спрямовані слова чи діла часто переконують хіба нас самих і більше нікого. Для ілюстрації варто пригадати один приклад з часів нашого таборового побуту в Німеччині. На одній військовій летунській базі відбувався український концерт для американських старшин і вояків. У програмі був „Байда" Хоткевича. Пояснювач подав зміст твору: такому то Байді султан запропонував волю, царство і — дочку, але він дістав у руки лука і постріляв усіх навколо. Треба було бачити відрух слухачів: вони аж кинулися з обурення — як міг хтось зробити так нерозумно і так не по-лицарськи? Слухачів, не ознайомлених з історичними обставинами, конечно треба було підготовити до належного зрозуміння твору, роз'яснити, як виростали Байди і чому ми досі співаємо пісень про них.

В Новому Світі ми все ще надто часто старасмося приєднувати собі приятелів засобами й арґументами, які тут мало промовляють (невільницькі плачі й показування ран чи знову ж надмірна войовничість). На музичному відтинку забагато й зачасто хвастаємося народною піснею у різних відмінах і обробках.

Приємно ствердити, що останнім часом видно на цих полях виразні ознаки покращання. Це передусім заціквлення широких кол. Реакція на неточності і перекручування фактів, що мають місце в тутешніх журналах, стала живою й масовою. Бездонна — здавалося б — криниця довірливости й терпеливости наповнилася, нарешті, по береги. Свідчить про це й відомий похід нашої молоді в Ню Йорку: тим журналістам, що не вміють чи не хочуть читати книжок і листів, писаних звичайним письмом, вона під самі двері принесла таблиці, записані великими літерами. Щораз частіше чуємо голоси про потребу економнішого господарювання громадською енерґією, часом і грошем, про потребу не доривочної, а плянової й організованої праці. Постання і поширення станиць Українського Публіцистично - Наукового Інституту один з виявів цього. Велику допомогу принесе англомовна Енциклопедія Українознавства.

Яку ролю і які завдання могла б на цьому полі сповнити музика? Про це велися в пресі досить живі розмови, але вони зводилися здебільша до двох крайніх поглядів. На думку одних дискутантів музика, у даному разі Капеля Бандуристів — наш найбільший атут, на думку інших — ніякий. Опоненти заявляли, що так, як колись Падеревський не „виграв Польщі на фортепіяні", так тепер і ми співом чи грою на бандурах не досягнемо пропаґандивно-політичних цілей. У цьому багато правди, але якщо Капелі та іншим музичним ансамблям і мистцям вдалося б „виспівати" хоч те одне, щоб нам перестали колоти очі чужим ім'ям, то й це було б добре. Вияви музичного життя мають свою вимову: ,співаю, граю, отже — існую". Зрештою розгляньмося по сучасному світі. До ряду засобів, якими ведуться завзяті змагання за світове першенство, належать балети, симфонічні оркестри, піяністи, скрипаки, а останнім часом ще й поети.

Щоб виконати свою місію, наше музичне життя повинно вийти із стану відокремлення. Варто пригадати, що таку спробу зробили були наші мистці на чолі з проф. Романом Придаткевичем ще у 1930-их роках. Тоді до гурту приятелів української музики належали визначні представники американського музичного світу, а в програмах концертів виконувано сольові й камерні твори Лятошинського, Костенка, Коляди, Гайворонського, Придаткевича, Лисенка, Федора Якименка та інших композиторів.

Під теперішню пору досить поважні можливості існують на полі симфонічної музики. Скрізь по більших скупченнях нашої еміґрації можливо без особливих труднощів включати твори українських композиторів до репертуару симфонічних оркестр. Для цього потрібно передусім створити в одному з більших центрів старанно й фахово складену бібліотеку кращих зразків української оркестрової музики з бездоганно приготованим нотним матеріялом. За продані кілька сотень квитків на даний концерт керівництво кожної оркестри радо вмістить у своїй програмі пропоновані твори, якщо тільки вони будуть на відповідному мистецькому рівні.

Наші музики, особливо хори, могли б йти на вимінні імпрези з різними національними групами — поляками, мадярами, німцями та іншими. Це й були б перші основи для майбутніх тісніших культурно - мистецьких „спільних ринків". При цьому треба відкинути перестарілий погляд, що концерт тільки тоді український, коли виконавці — українці. Спитаймо: кому припадає — як тут кажуть — кредит, коли ,наприклад, філядельфійська оркестра вла-

(Закінчення на стор. 3-ій)

БАТЬКИ ПРО ТЕЛЕВІЗІЮ

Нині в З'єдинених Державах телевізійні апарати є майже в кожній хаті. Користають із телевізії і діти в шкільному віці. Що більше, вони є найпильнішими глядачами та слухачами цієї новітньої музи, яка перемогла кіно, що його дехто звав десятою музою.

Час від часу читаємо в пресі або чуємо у радіових авдиціях про те, що деякі телевізійні програми дуже шкідливі. Проти телевізії чуємо й голоси у Конґресі. Гостро критикується програми, призначені для дітей. Проте, телевізією починають користуватися в школах, і це спричиняється до того, що і батьки і діти з пошаною відносяться до цього найновішого комунікаційного засобу.

Очевидно, що батьки повинні контролювати, які програми оглядають їхні діти. Можуть мати в цьому напрямку вплив і вчителі, виховники та священики.

Науковці Шикаґівського університету Роберт Д. Гесс і Гаррієт Ґолдман вирішили дослідити, як батьки дивляться на цю справу. Ці дослідники в дійсності опитували самих матерів, в руках яких лежить справа виховання дітей.

Опитувані матері стверджували, що телевізія має на дітей корисний вплив і поширює їхнє знання, але не заперечували того, що вона забирає в дітей забагато часу, позбавляючи їх можливости перебувати на свіжому повітрі, бавитися та займатися грами, які скріплюють здоров'я. Матері нарікали, що чим більше дивляться діти на телевізію, тим менше читають; що деколи після оглядання т. зв. „страшних фільмів" діти мають кошмарні сни. Матері признавали, що телевізія поширює дитячий світ, і діти, захоплюючись цікавими фільмами, менше докучають старшим членам родини.

Прикметним є те, що лише 16% матерів уважають, що телевізія причиняється до того, що в дітей розвиваються насильницькі інстинкти. 47% зайняли в цьому питанні невиразне становище, а 35% рішуче це заперечували. Шикаґівські матері твердили, що телевізія не сприяє тому, щоб діти „краще їли", як дехто гадає.

В загальному опитування шикаґівських матерів виявило, що телевізійні авдиції ,і добрі і злі"; вони не дають дітям пустувати, але й не сприяють їх фізичному розвиткові. Телевізія в дечому розбещує дітей, але вплив її не триває довго.

Дослідники Гесс і Ґолдман твердять, на основі проведених опитувань, що телевізія однаково діє на дітей різних соціяльних верств. Цікаве й те, що самі матері вважають себе за компетентних визначати вартість телевізійних програм. Вони вважають, що їх обов'язок — не допускати до того, щоб їхні діти оглядали такі телевізійні програми, в яких показується насильство і брутальність. Проте, матері признають, що в тій проблемі можуть служити доброю порадою також учителі, священики та журналісти, які дають свої оцінки радіових і телевізійних авдицій.

Найгірше те, що більшість опитуваних матерів признались, що вони не дуже цікавляться тим, на що їхні діти дивляться в телевізійному апараті, і дозволяють самим дітям вибирати собі програму.

Як же в дійсності телевізія впливає на дітей?

Фундація Виховання Характеру в Бостоні під проводом професора Бостонського університету Ралфа Ґеррі провела в цій справі дослідження, в результаті якого ствердженo, що не так то легко визначити вплив телевізії на дітей.

„Дорослі особи гадають, — пише проф. Ґеррі, — що всі діти однаково реаґують на ту саму телевізійну програму. А воно так не є: одні діти виявляють при цьому острах, інші сміються і тішаться, ще інші зовсім на неї не реаґують".

Дослідники звертають увагу на те, що діти зовсім інакше, як дорослі особи, сприймають те, що бачать на телевізії. Що страшить і непокоїть старших, те зовсім не мусить бути страшним для дітей. І тому дуже важко встановити засадничо, які програми треба укладати для дитячих авдицій.

Та як би воно не було, гадаємо, що з авдицій для дітей треба раз на завжди викинути все те, що не є добрим з погляду старших осіб. Мусимо завжди пам'ятати, що діти — це майстри в наслідуванні. І тому вони не повинні бачити в телевізії всього того, чого, на думку батьків та виховників, не повинні робити. Про це мають пам'ятати упорядники виховних та розвагових програм для дітей.

При цьому має зобов'язувати ще й друга засада: діти не повинні дивитися й на ті програми, в яких можуть бути недобрі приклади для наслідування.

Коли продуценти фільмів і упорядники програм будуть керуватися такими засадами, і батьки будуть вдоволені, не матимуть нічого проти телевізії і священики, що є духовними опікунами дітей, і вчителі, що навчають та виховують дітей в школі.

● Взаємини між Францією і маленьким „суверенним" Монако такі напружені, що Франція проголосила заведення митних бар'єрів на кордонах Монака, що в практиці рівняється відрізанню її торгівлі від зовнішнього світу. Конфлікт виринув після того, як монакійський князь Райніє рішуче спротивився, щоб накласти податки на ті закордонні фірми, які відкрили в Монако свої фабрики, варстати й різні підприємства. Дотепер вони були вільні від податків. Райніє не хоче поступитися, але „ґотовий до переговорів".

ГОЛОС ЧИТАЧА

„Бути чи не бути?"

Стаття під цим заголовком у ч. 188 „Свободи" аж надто вимовна. Питання, чи наша громада втримає „Веселку" при житті, чи дасть їй зійти з обрію, як сходить з останніми краплями дощу природна веселка. Якщо ми не вдержимо при житті нашого дитячого журналу, то це кине погане світло на нашу дбайливість про молоде покоління, хоч про це багато говориться й пишеться. „Веселка" — одна з рятункових дощок, що плавають на поверхні розбурханого моря, в якому поволі потапають наші діти.

З переходом дитини у початкову школу починається відчужування її від української мови. Коли питаю дітей, чому вони у розмові між собою звертають на англійську мову, дістаю відповідь: „Нам цією мовою легше говорити". Це нездоровий об'яв не так збоку дітей, як збоку їхніх батьків, які допускають до того, що діти забувають рідну мову. Це значить, що батьки не прикладають належної уваги до виховання своїх дітей, бо ж навчання рідної мови — це перша заповідь виховання. Тому плекати і розвивати мову треба передусім вдома. Дитячий журнал допоможе в цьому багато, якщо він для дитини цікавий, а „Веселка" є таким журналом, і цього ніхто хіба не заперечить. Біда тільки, що не всі діти його читають і передплачують.

А де шукати причини?

Самі заклики в пресі мало кого зворушують, та й доходять вони тільки до читачів преси, а чи всі батьки читають нашу пресу? Тут треба ужити безпосереднього підходу і до дітей, і до батьків, треба журнал „впихати" їм у руки і в такий спосіб зацікавлювати дітей читанням журналу.. Ми дуже часто стараємося наслідувати американців там, де це не конче потрібне, а у способі приєднування передплатників наслідувати їх не вміємо. Американські журнали мають мільйони передплатників, і все таки видавництва стараються придбати нових, і то не тільки закликами у пресі, а й при помочі своїх агентів, які ходять по хатах, переконуючи людей в необхідності передплатити журнал. Чому нам не піти цими слідами?

Треба ж усвідомити, що багато наших людей вже так збайдужіли до всяких культурних справ, що „не мають часу" піти до банку чи поштового уряду, щоб купити грошовий переказ, написати кілька слів до видавництва, прилiпити поштовий значок і вислати листа. Та це ж для багатьох людей „непосильна робота", і тому треба їх „виручити", не для прикриття їхнього лінивства, а для справи виховання дитини, бо це — справа загалу.

Тож треба підшукати у кожному скупченні нашої еміґрації людину, яка перейме на себе обов'язки представника „Веселки". Вона підшукає собі кількох хлопців чи дівчат з-поміж школярів, дасть їм адреси батьків, що мають дітей у шкільному віці, дасть їм оправлений річник „Веселки" на показ і вишле їх у терен приєднувати передплатників. Ці „приятелі Веселки", якщо вони мають трохи сприту, напевно зуміють переконати батька чи маму передплатити журнал для своїх діточок. Певна річ, що цим ,приятелям Веселки" треба давати якусь винагороду за труд і витрату грошей на їзду. Так роблять інші видавництва, чому не спробувати цього „Веселці"?

Інша проблема — це справа журналу для старших дітей-юнацтва, для яких „Веселка" вже „задитяча". Над цим також варто подумати.

О. З.

ВСЕ БІЛЬШЕ НА ЗЕМЛІ...

Все більше на землі поетів,
вірніше —
тих, що вміють римувати,
У джунглях слів поставили тенета,
Але схопили здобич ранувато.

Зайці, папуги, гнізда горобині . . .
Великий щебет, писк і цвірінчання —
Таке,
що часом хочеться людині
Поезію шукати у мовчанні.

Хай метушиться дріб'язок строкатий,
Міняє шерсть залежно від погоди . . .
Поете,
вмій шукати і чекати!
Найкращий вірш ще ходить на свободі.

ЛІНА КОСТЕНКО

Борис Антоненко-Давидович

ЗА ШИРМОЮ

РОМАН

(15)

Сьогодні Олександер Іванович зробив два штучні пневмоторакси*, далі — щільно зійшлися під металевими клямрами краї рваної рани чола в парубійка - чабана з дальнього колгоспу, метко вирвано два міцні кутні зуби в старого узбека. Це третє надто тішило Олександра Івановича: бувши терапевтом, він почував себе не цілком певно, коли йому випадало в амбуляторії братись за роботу дентиста. Посилати ж хворих до районової поліклініки він уникав на те бо й лікарська дільниця в кишлаку, щоб лікувати на місці, а сільський лікар мусить бути, як кажуть, і швець, і жнець, і на дуду грець!..

Олександер Іванович був у доброму гуморі, йому хотілося трошки перепочити й розважитись між роботою. Фельдшериця Таскіра нагадувала йому шкільного товариша з молодших кляс, що визначалась колись на всю школу своїми безглуздими відповідями.

І тепер оце Олександер Іванович попав у ту колію, коли йому хотілось розважити себе відповідями Таскіри, й він, усе це всміхаючись, запитав її:

— Так чого ж від мене хоче ця „майже дівчина"?

У цей час у двері постукали й, оглядаючись назад, мабуть, на свого чоловіка або батька, до кабінету несміливо, ступила узбецька молодиця. Вона тільки на мить зиркнула соромливо з-під опущених довгих вій на лікаря й почала щось довго шепотіти Таскірі.

— Ну, що там? — урвався, з кінцем, терпець Олександрові Івановичу.

— У неї... — Таскіра ще раз нахилила голову дослухати хвору, але, так і не дослухавши, знову повернулась до лікаря. — У неї, Олександре Івановичу, якась болячка в грудях!

— Болячка? — зморщився Олександер Іванович: він не любив, коли його помічниця висловлювалась не по-медичному. — Хай покаже, роздягнеться.

Таскіра й молодиця знову зашепотіли щось по-узбецькому, і молодиця категорично замотала головою.

— Вона не хоче... Соромиться і боїться: там дожидає її чоловік.

Олександра Івановича почала дратувати ця церемонія, що так часто траплялася тут під час приймання хворих жінок. Щоб скоротити її, він сказав Таскірі покликати чоловіка.

— Я крізь одяг не бачу. Це — лікарня, тут нема чого соромитись. Треба роздягтись і показати, де болить, — сказав він до молодого узбека, що винувато переступав з ноги на ногу, поглядаючи то на лікаря, то на фельдшерицю. Нарешті він рішуче повернувся до жінки, сказав їй щось на вухо й став осторонь, навіть повернувся лицем до стінки.

Молодиця ще якусь хвилину вагалась, але так і не роздяглась; лиш, перемагаючи сором, розстебнула одним рухом пазуху, аж затріщала, розриваючись не по шву, матерія сорочки, й витягла з пазухи повні набряклі груди. Вона так і лишилась стояти на місці, не зробивши до лікаря ні кроку, і груди свої показувала, власне, Таскірі, а не лікареві.

Олександер Іванович важко підвівся з стільця й на ходу порівняв очима повні груди хворої, що лежали, трохи звисаючи, на її маленькій смаглявій долоні, з худим, змарнілим, сіруватого кольору обличчям, яке враз скам'яніло й не виявляло більше ні сором'язливости, ні страху, ні протесту. Олександер Іванович уважно помацав велику внутрішню пухлину, міцно з'єднану з шкірою й глибшими тканинами, і похмурився.

— Мастит**, Олександре Івановичу? — спитала Таскіра, що й собі підвелась з свого місця за лікарем і своїми оченятами - ґудзиками пильно оглядала груди хворої.

Лікар не відповів. Він злегка натиснув долонями на хворе місце, і з блідо-брунатного соска виступила рожаїста краплина.

* Штучний пневмоторакс — один із способів лікування туберкульози легенів — надмухування в порожнину плеври повітря або азоту.

** Мастит — запалення грудної залози.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

УКРАЇНІКА У ЗАХІДНЬОМУ ЄЙЛІ

Сто років тому група випускників Єйльського університету, зібравшися при оселі Білойт, рішила заснувати в ній високу школу на засадах і принципах своєї Альма Матер, що славилися тоді по всьому Американському сході. Заснувавши білойтську „академію", яка стала зав'язком університетської інституції, оті ідейні люди надали їй ще одну, неофіційну назву „Єйл оф ди Вест", тобто „Західній Єйл", в надії, що вона продовжуватиме на тому пограниччі славні традиції своєї старшої сестри - інституції. І ці традиції зберігаються і плекаються там з великою запопадливістю уже 116 років.

Сьогодні білойтський „Західній Єйл", побудований в 50-акровому густому парку, належить до групи тих невеликих виховних інституцій, що звертають на себе увагу не тільки своєю багатою традицією, але й своїм академічним виробленням і престижем. Українці, на сто миль із Шикаго і 70 миль із Милвокі, цієї школи ще, сказати б, не відкрили і з її багатих можливостей не скористали. До 1950 р., наприклад, у шкільній бібліотеці під гаслом „Україна" і споріднених назвах було заледве десять книжок, що, мабуть, заблукали туди припадково; з них лише чотирі були гідні того місця, яке вони там займали: М. Грушевський — Історія України (по-англійськи), Ю. Луцький—Я. Рудницький — Українська модерна граматика, Леся Косач (Л. Українка) у книзі Roberts C., "Five Russian plays with one from the Ukrainian," Butler Ralph, The New Eastern Europe,". Решту треба було відразу ж вилучити, бо вони були перестарілі і здебільша ворожі українському імені і українським національним домаганням взагалі.

Так був проломаний перший лід, але шлях до ліпшого не був такий простий і легкий. Старі російські традиції і симпатії, такі питомі більшості американських університетських бібліотек, і не думали здавати своїх позицій. Даровані книжки про Україну з'являлися на полицях з плянованим запізненням, а деякі просто мандрували у підвал. Так зацвіло там кілька річників „Трайденту" і „Юкрейніен Лайфу". Треба було довгої і наполегливої праці в освідомлюванні людей.

З приходом українця на становище професора справи ніби поліпшали: він мав вільний доступ до книжкових полиць і міг нав'язати зносини з бібліотечним персоналом. На його звернення до українських інституцій та деяких приватних осіб з просьбою допомогти книжками відгукнулись НТШ, УВАН, УКК УН-Союз, УРС і проф Я. Рудницький (Канада). Україніка в бібліотеці стала поповняти не тільки бібліотечну картотеку, але, що більше, стала посилювати зрозуміння до української справи і культури взагалі. Сьогодні на видних полицях читального відділу нової бібліотеки пишаються числа „Українського Квартальника" і „Аналів" УВАН.

У шкільній бібліотеці є вже понад 50 назв про Україну. Їх можна поділити на чотирі групи, за мовою в якій вони видані: українську, англійську, російську і німецьку.

Книжок в англійській мові про Україну і українські справи є 25 назв. Сюди входять Історія України Грушевського, видання НТШ, УКК, УНСоюзу та інших своїх і чужих авторів, і замовлена українська англомовна енциклопедія.

Книжок в мові українській є 11 назв. Це переважно твори наукові, як збірники, документи, розвідки і твори красного письменства.

Книжок в російській мові є 18 назв. Це, переважно, переклади з української на російську мову українських совєтських письменників, історії української літератури тощо.

Книжок в німецькій мові є 2 назви, переважно з сучасної тематики.

В бібліотеці є неповний комплект „Юкрейніен Лайфу", „Анали" УВАН і „Український Квартальник" приходять періодично завдяки жертвенності цих двох інституцій.

Після дванадцяти років успішного навчання російської мови і літератури в білойтській школі, в 1959 р. засновано Відділ російських і Східньо - европейських наук, який став одною з головних галузей сучасного навчання. Головство і провід цього відділу віддано в руки української сили. Сьогодні наш земляк не лише править своєю дорадчою радою (комісією), але дбає про науковий розвиток цього відділу і займається збагаченням бібліотечного матеріялу. Для нас, українців цього „пограниччя", це має певну вагу. Це, покищо, невеличке збільшення україніки у „Західному Єйлі" вказує на наші можливості на цьому полі на майбутнє.

Микола М. Налій

ПРОЦЕС ПРОТИ СТАШИНСЬКОГО...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

коли він у своєму помешканні викрив підслухові апарати, ствердив контролювання його листів, а врешті коли одержав заборону виїжджати з Москви. Решту його ілюзій щодо большевизму розвіяла порада з боку кагебівського начальника, щоб жінка Сташинського зробила аборт, Сташинський відчув, що КГБ з кожним днем щораз більше йому не довіряє.

Сташинський признався жінці про свої злочини і тоді вони разом постановили втекти при першій приятливій нагоді на Захід. Така нагода трапилася тоді, коли Сташинський приїхав до Берліну на похорон свого сина.

Зізнання Сташинського про його душевні переживання до часу виконання атентату на Ребета не звучали переконливо і виглядали на спеціяльно придумані для оборони перед судом. Зате друга частина його зізнань робили враження справжнього пережиття.

Пополудні в четвер продовжував Сташинський свої зізнання, що відносилися до його втечі на Захід. Прилетівши до Берліну він зустрівся знову зі Сергеєм ,який висловив йому „співчуття" і „турботи про безпеку", тому, мовляв, він одержить відповідну охорону, а крім того буде зроблене слідство, чи часом дитина (його син) не була вбита „ворогами". Охорона, яку Сташинський сприйняв, як сторожів, не була, одначе, знята й тоді, коли лікарі ствердили природню смерть дитини. В міжчасі Сташинський і його дружина вирішили, що їм треба тікати на Захід день перед похоронами, себто в суботу 12 грудня 1961. Пробравшись непомітно з помешкання батьків дружини, вони взяли деякі речі і через пільні дороги дісталися до сусіднього передмістя, звідти таксівкою до Берліну і далі міською залізницею (С-Бан) до американського сектору. Там жила тітка дружини Сташинського, до якої вони заїхали, і просили негайно завести їх до поліції.

Адвокати допитують Сташинського

Закінчивши допити, президент трибуналу дав тепер можливість адвокатам ставити запитання Сташинському, для вияснення можливо замало висвітлених фактів. Д-р Нойвірт та д-р Мір поставили Сташинському ряд питань, на які Сташинський давав майже завжди дуже короткі відповіді, здебільшого в дуже неприязній формі, задиркувато і подразнено реагуючи на всі виступи адвокатів. Він признався, що його дядько був арештований большевиками в 1939 році, але заперечив, що знає про його замордування у большевицькій в'язниці. Він дуже категорично і з негативним наставленням відповів, що нічого не знав про українську визвольну боротьбу перед 1942 роком, про смерть Петлюри, нічого не чув про Чупринку й інших українських державних мужів. На протязі своєї діяльности в КГБ, аж до 1957 - 59 років, він у всьому думав так, як всі кагебісти. У своїх відповідях розказав він також про свою платню в КГБ, яка постійно була підвищувана, починаючи від 800 рублів у 1951 році, і яка зросла до 2.500 у 1960-61.

Для вияснення цілей українського визвольного руху та ОУН зокрема, відчитав президент д-р Ягуш витяги з зізнань, складених в 1956 р. в Мюнхені С. Бандерою перед німецькою поліцією. В цьому протоколі була подана, крім життєпису сл. п. Бандери, також коротка історія визвольної боротьби від 1917 року по останні часи.

Зізнання експертів

На цьому закінчилася перша частина процесу, і суд приступив до переслухання свідків. Як перший був покликаний експерт - графолог д-р Венцель, який ствердив, що записи листків зголошень з готелів у Мюнхені були написані Сташинським. Свідок Ганц Філрок з Берліну, дядько дружини Сташинського, підтвердив, що знав Сташинського кілька років як Йозефа Лємана (в родині його називали „Йоші"), був на його весіллі та супроводив його на Президію поліції, після втечі його з дружиною Інґе до Західнього Берліну.

Зі знавців виступив перед судом ще проф. д-р мед. Б. Мюллер з Гайдельберґу, який ствердив, що дійсно з описаної Сташинським зброї можна вбити ціянкалієм людину, в такий спосіб, як це сталося з Ребетом і Бандерою. Проф. Мюллер перевів з своїми співробітниками досліди над зброєю, сконструйованою за рисунками Сташинського. З тієї зброї вони стріляли перше звичайною зафарбованою речовиною на папір, щоб побачити, як розприскується вистрілена речовина, і тоді ужили ціянкалію для спроб з кріликами. Спроби повністю підтвердили теоретичні міркування та зізнання Сташинського. Те саме відноситься і до речовини, які мали б охороняти вбивника від затруєння.

Експерт д-р Вольфгаг Шпан, що робив сам, або як асистент, обдукцію тіл Ребета і Бандери, ствердив, що у випадку смерти Степана Бандери немає сумнівів, що він був отруєний ціянкалієм. На обличчі Бандери знайдено також поранення від кусків скла. Це означає, що отруя була вистрелена в нього з малої віддалі. Щодо вислідів обдукції Ребета, д-р Шпан ствердив, що лікарі могли в 1957 році помилитися, бо не мали відомостей про можливості вбивства в такий спосіб, який тепер став відомим.

Зізнання експерта проф. д-р Равха щодо речовин, які були вживані під час вбивств, було лише започатковане. Він не думає, що є таблетки, які робили б убивцю сміливим і позбавляли його свідомости про моральні закони і почуття людської совісти.

У п'ятницю 12 *жовтня*, в п'яту річницю вбивства проф. д-р Ребета, увійшов процес проти офіцера КГБ Богдана Сташинського в останню свою фазу: переслухання поліційних свідків та експертів. Експерт судової медицини д-р Вольфганг Шпан зізнавав, у дальших своїх зізнаннях, що при обдукції тіла Лева Ребета у 1957 році, він, як голова обдукційної комісії, і його співробітники прийшли до висновку, що Ребет помер природньо. В тілі Ребета не відкрито слідів ціянкалі, на тілі не було жадних слідів поранення, а в той час їм не були відомі такі підступні і рафіновані способи морду, що їх, як тепер виявилося, від років уживає Москва. При обдукції тіла Степана Бандери в 1959 році експертиза відсунула першу діягнозу про природню смерть, ствердила смерть від ціянкалі, маленькі рани навколо уст і носа та одну маленьку ранку в ротовій слизовій оболонці, які походили від кусків шкла. Розуміється, обдукційна комісія не могла ствердити, чи був це морд, чи самогубство, чи нещасливий випадок. Після морду Степана Бандери прокуратура запитувала д-ра Шпана, чи не могли б вони зробити ще раз обдукцію проф. Ребета. Така обдукція не могла одначе відбутися, бо тіло лежало в гробі понад 700 днів, а сліди ціянкалі можна знайти найпізніше до 180 днів.

Німецька поліція не вірила спочатку зізнанням Сташинського

Першим експертом, що зізнавав у п'ятницю після закінчення закритої сесії, був кримінальний інспектор Фангауер з Бонну. Він був першим, що переслухував Сташинського у вересні 1961 року, після передання його німецькій поліції американцями. Інспектор Фангауер признав що він і його співробітники та товариші з американської розвідки прийняли зізнання Сташинського з повним недовір'ям та скептицизмом Одначе, дальше слідство приносило з кожним днем нові докази, так, що сьогодні він повністю стверджує вірогідність обвинуваченого і правдивість його описів доконаних душогубств. Німецька поліція стояла спочатку перед дуже загадковою справою, бо у випадку Лева Ребета, то після признання Сташинського вони мали в руках вбивцю, але „не мали жертви". Обдукція ж тіла Ребета вказувала офіційно на природню смерть. Перевірення лист пасажирів летунських ліній, листків зголошень ночуючих у готелях, готелевих книг та цілого ряду інших подробиць і документів підтвердили безсумнівно, що Сташинський говорить у випадках його злочинної діяльности правду. Звичайно німецька поліція не могла досі перевірити, чи його зізнання є також правдиві, якщо йде про діяльність поза залізною заслоною, як також, чи він не замовчує інші акції в Німеччині. Але тут на процесі йде в основному про злочини виконані на території Німеччини, а вони є через зізнання і цілий ряд доказів повністю підтверджені.

Про дальші докази правдивости признання Сташинського говорив також кримінальний надмайстер з Мюнхену Антон Фукс. Він, як і інспектор Фангуер зізнав під присягою, що подані Сташинським подробиці виконання злочину були перевірені, реконструйовані і виявилися повні вірогідними. Сташинський зізнав, що йому зломилися два ключі при спробі відкриття входової брами в будинку, де жив Степан Бандера. Один ключ був сталевий, другий алюміньовий. Дійсно в замку знайдено два куски тих ключів. Киненої в канал зброї знайти не можна було, бо біля мостів у Гофгартен струя дуже сильна. Крім того, цей канал має багато намулу і різних відпадків і його чистять два рази на рік. Зброя була викинута там в 1957 і 1959 роках, а за нею шукали аж в 1961 році.

Після зізнань експерта і високого урядовця німецької розвідки Бутлера, які вже були зреферовані у попередніх числах „Свободи", зізнавав експерт Гайдельберґського університету з ділянки психіятрії, який окреслив перед судом Сташинського, як нормальну людину, здорову умово і фізично, з доброю пам'яттю, інтелігенцією, швидкою реакцією, здібністю пристосуватися до ситуації, вмінням тримати себе в руках і заховувати свої внутрішні переживання та почування. Він не має особливо великої фантазії і не є гістериком. Тому його зізнанням можна вірити. В характері є Сташинський одначе м'якою і нестійкою людиною. Він легко підпадає під вплив і цього він був свідомий. Жінка була в нього авторитетом і лише при її допомозі він зміг вирватися з кагебівської машини. За свої вчинки Сташинський є вповні відповідальний.

Большевики під час процесу не дармують також. Вони передали ще 10 жовтня в зональній пресі інтерв'ю з відкликаним навесні агентом Вергуном, в якому повторюють знову стару московську провокаційну пластинку. До речі цей виступ Вергуна був зроблений у квітні, коли мав відбутися процес. Тоді одначе термін був пересунений на осінь і ціла акція пішла як кажуть „втрубу". Тепер Москва мусіла знову повторяти ще раз ту саму „музику".

Два конґресмени оскаржені в тому, що за гроші шукали протекції для злочинця

Вашинґтон. — Два конґресмени демократи 77 - річний Френк Бойкін з Алабами і 53-річний Томас Ф. Джансон із Мериленду дістали гроші від Кеннета Едліна і старалися про те, щоб суд не судив його за обман поштового уряду. Ці конґресмени мали добитися того, щоб суд припинив розправу проти Едліна. Але суд перевів розправу проти Едліна, засудивши його до 6-ох місяців тюрми і $ 8,000 грошової кари. Згідно з актом оскарження — то злочинець заплатив $ 25,000 готівкою за те, щоб конґресмени могли подбати про те, щоб суд припинив проти нього розправу. Крім того Едлін продавав ще реальності деяким особам, щоб при їх допомозі осягнути свою ціль. Конґресмен Бойкін вже 28 років займає це становище, але цього року програв правибори, а конґресмен Джансон кандидує на третю каденцію, і ця афера пошкодить не тільки йому, але і Демократичній партії в Мериленді.

● Портуґальський прем'єр *Антоніо Салязар* викликав до Лісбони коло 100 вищих урядовців із адміністраційного апарату в портуґальських колоніях, щоб передискутувати можливості негайних тамошніх реформ. Портуґалія хоче дістати в руки поважні арґументи, коли її атакуватимуть в Об'єднаних Націях за її режим в її колоніях.

Петро Чуйко

Участь батьків у навчально-виховній праці

Авторові цих рядків не раз доводилося бути свідком того, як по лекціях української мови діти зневажливо й з посмішкою слухали своїх вчителів, які даремно вимагали від них ,щоб вони розмовляли українською мовою в школі. Досить було вчителеві відійти, як діти переходили на неукраїнську мову. Як правило, такі діти починають послуговуватись неукраїнською мовою і в родині, на втіху деяких батьків, і таким способом поступово виробляють в собі навики до призирливого ставлення до всього українознавства.

Мимоволі жаль робився не так вже розбещених дітей, бо вони мають батьків, які за них відповідають, але за тих дорогих для нас українських вчителів, які в такій тяжкій ситуації не втрачають віри і тут намагаються виховати в національному дусі молоде українське покоління.

І здається часом, що їх намагання безнадійне, бо немає найбільше потрібного для успіху, обов'язковости й охоти в учнів і батьків.

Постає питання, яким способом можна й потрібно виховати в наших дітей пошану до української мови й почуття обов'язковости її пізнати.

Дехто рекомендує вживати фізичної кари в школі. — Та я зовсім не збираюсь домагатися впровадити фізичні кари в скромних суботніх школах при навчанні українознавства. Вважаю, що цей засіб в першу чергу могли б використати батьки у відношенні до своїх розбещених дітей, які не хочуть вчитися мови своїх батьків.

Щоб зрозуміти найбільш бажану форму й зміст батьківського примусу супроти власних дітей, варто навести приклад з літератури. У повісті М. Гоголя „Тарас Бульба" є згадка про те, як його старший син Остап три рази закопував у землю книжки, щоб не вчитися, і робив би це далі, коли б його батько Тарас урочисто не пообіцяв йому, що він не побачить Січі, якщо не буде вчитися. Такого примусу було досить, щоб Остап став першим учнем Академії в Києві. Це найбільш приступна форма батьківського впливу на дітей, але на жаль, деякі батьки і такої не вживають, і тому їх діти не бажають вчитися, в українській школі, зневажають своїх учителів, які хочуть зробити з них чесних синів свого народу.

Якщо говорити про вплив батьків на своїх дітей для виховання їх в українському дусі, то потрібно, щоб і деякі батьки зробили переоцінку своєї постанови до української мови.

Батьки повинні шанувати свою мову, і діти мають брати собі приклад із них.

Не сміє бути в нас почуття меншевартости. Наша мова нічим не гірша від інших мов, і навіть самі американці неукраїнського походження вчаться української мови, бо це потрібне для добра Америки. А українці в цій країні мусять вважати за свій священний обов'язок знати свою мову, бо це є в інтересі України і ЗДА.

ПРОПАҐАНДА І МУЗИКА

(Закінчення зі сторінки 2-ої)

штовує повний вечір, присвячений російським композиторам? Власне участь чужинців у виконанні української музики, камерної чи оркестрової, один з кращих засобів культурно - пропаґандивної праці.

Крім заторкнених тут справ, варто згадати про ще одну з категорії тих малих справ, з яких буває велика шкода. Маю на увазі загальне і — якщо так можна сказати — систематичне спізнювання наших імпрез. Воно теж робить пропаґанду, але препогану. Цю звичку слід викоренити якнайскорше. Чи не могли б зробити це власне музично-хорові кола з Союзом Хорів у проводі? Хто ж, як не вони, постійні учасники й виконавці імпрез? Вони могли б просто відмовлятися від участи в імпрезах, що не починаються у точно визначеному часі.

Закінчуючи ці міркування, хочемо підкреслити ось що: які любителі музичної справи ми не були б, мусимо признати, що найбільшим атутом у сьогочасному змаганні за українську правду в світі є таки солідні, об'єктивні наукові праці, видані різними мовами. Все таки ми переконані, що й музичний відтинок цього змагання, належно й пляново проведений, може дати успіхи, варті нашого труду і пильнішої, ніж досі уваги.

Українська хроніка

● В Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, в найближчу п'ятницю 19-го жовтня ц. р. Борис Ржепецький у доповіді на тему „Спроба зробити синтезу недавнього минулого" подасть свої інформації і заваги про дві книжки з останнього часу: Миколи Ковалевського „Спомини" і Панаса Феденка „Український рух у 20-му столітті". Початок о год. 8-ій веч.

● Відкриття виставки малярських праць Івана Кучмака, відомого американсько - українського маляра, влаштованої в залях Українського Інституту у Ню Йорку, відбудеться в п'ятницю, дня 26-го жовтня ц. р. о год. 8-ій веч.

Король Ємену не згинув у революції

Амман. — Виявляється, що єменський король — Імам Ахмад не згинув в державному перевороті, що змовники-військовики зробили проти нього 28 вересня ц. р. Йому вдалося втекти непостережно з горіючого королівського палацу з столиці Сана і він став у проводі вірних йому кочівних арабських племен у боротьбі проти нової республіканської влади. Князь Саїф аль-Гассан, який претендував на єменський престол, визнав короля Ахмада. З Ємену надходять суперечні вістки про тамошні бої між роялістами і республіканями.

ПРЕЗИДЕНТ КЕННЕДІ КОНФЕРУЄ ІЗ СТІВЕНСОНОМ



Під час свого перебування в Ню Йорку президент Кеннеді конферував з амбасадором ЗДА до ОН Адлеєм Стівенсоном в справі актуальних проблем, зв'язаних з діяльністю ОН.

ЗДА поборюють у В'єтнамі комуністів новою зброєю

Сайґон. — Американська військова місія у Південному В'єтнамі, яка активно помагає місцевій державній армії боротися проти комуністичних партизанів, ввела у бій нові роди зброї. Є ними передусім важко узброєні гелікоптери ГУ - 1А, з яких кожний має по 16 ракет і важкі скорострілли 50-калібру. Мається на увазі або цілком відтягнути з бойових дій легкі транспортні гелікоптери Г - 21, які є доброю ціллю для комуністичних стрілів, або висилати їх тільки під охороною летунства. Таких важких гелікоптерів є вже у Південному В'єтнамі 15. Вони можуть розвивати швидкість до 100 миль на годину, але їхній вогонь і їхні ракети можуть ширити паніку і спустошення серед партизанів. Далі введено теж новий кріс „Армалайт АР-15", який важить всього 6 1/2 фунта і припав страшенне до вподоби південно - в'єтнамським воякам, дармащо в американській Армії відкинено той тип кріса вже кілька років тому. Якщо тільки повернеться до Південного В'єтнаму головний командант тамошніх американських збройних сил, ген. Пол Д. Гаркінс, то ці нові роди зброї будуть негайно застосовані в практиці. За останніми вістками, комуністичні партизани збили знову 2 літаки, при чому згинули 3 американські летуни.

Уряд Здоров'я стверджує брак вакцини проти азійської інфлюенци

Вашинґтон. — Уряд Публічного Здоров'я повідомив, що замало є вакцини проти азійської інфлюенци, яка, згідно з передбаченням, може появитися як пошесть цієї осени і зими. Продукцію цієї вакцини збільшено на 50 % в порівнянні з минулим роком. Брак вакцини виник внаслідок таких двох причин: 1) Промислові фірми замовили багато вакцини для своїх працівників, щоб їх забезпечити проти епідемії; 2) Вакцину нерівномірно розділено між різні райони. Продуценти випустили для цивільного населення 13.000,000 доз в часі від 1-им червня і 1-им вересня і мають перед 1-им березня 1963-го року випустити на ринок 24.000,000 доз. З тих 24ох мільйонів аж 10 мільйонів замовили промислові фірми для своїх робітників. Уряд Публічного Здоров'я рекомендує щепитися всім особам, які закінчили 45-ий рік життя. Таких осіб є у ЗДА коло 54.000,000. Крім того мали б щепитися всі вагітні матері і всі ті, що є хронічно недужі (хворі на серце, астму, бронхіт, туберкульозу та цукрицю — діябет). Вакцина не забезпечує на 100%, але вона є певна на 75% проти азійської інфлюенци і на 90% проти лагідніших інфлюенц.

Сенатська Підкомісія проти В. Віленда, якого обороняв Президент

Вашинґтон. — Сенатська Підкомісія в справах внутрішньої безпеки стверджує, що працівник Державного Департаменту в справах Караїбського обширу Вілліям А. Віленд не має потрібної гідности і підготови до виконуваної ним праці. Підкомісія ствердила, що Віленд не є нельояльним до ЗДА, але він не може виконувати своїх функцій внаслідок нездібности і непідготованости. Справа Віленда виникла на одній із пресових конференцій Президента, коли одна журналістка поставила Президентові запит про те, чому затруднений в Державному Департаменті Віленд хоч він є сумнівний щодо своєї льояльности. Президент заявив тоді, що Віленд є гідний займати своє становище, бо так думає про нього державний секретар Дін Раск. Але тепер виявилося, що Віленд приватно уважав Кастра за комуніста ще перед приходом його до влади в січні 1959-го року, але не повідомляв про це своїх наставників. Таким чином Кастра підтримували американці до того часу, поки цілий світ не довідався про те, що кубинський диктатор є беззастережним комуністом.

Сенатор Діркcен критикує працю демократичного Конґресу

Вашинґтон. — Провідник республіканців в Сенаті сенатор Еверест МекКінлі Діркcен заявив після закінчення праць Конґресу, що „ніколи в американській історії Конґрес не витратив багато часу на те, щоб так мало зробити". Сенатор Діркcен казав, що „було багато розмов і мало акції — це успіхи уряду Кеннеді". Президент Кеннеді має в Сенаті більшість у відношенні 64:36, а в Палаті як 263-174, але та демократична більшість ухвалила Президентові „менше 10 відсотків того, чого він жадав". Білий Дім твердить, що Конґрес схвалив 70 відсотків урядової програми. Але сен. Діркcен сказав, що це левиця породила мишу, і що демократи бунтувалися проти демократичного уряду та 22 дні витратили в Сенаті на обструкцію проти урядового проєкту. Президент Кеннеді має більшість демократичних сенаторів і конґресменів, але ця більшість не зовсім підтримує свій уряд — твердив республіканець Діркcен.

● **Департамент Справедливости** вніс скаргу до Окружного Суду, ЗДА в Лос Анджелесі проти трьох найбільших нафтових корпорацій Ситіс Сервіс Компані, Сінклер Ойл Корпорейшен і Річфільд Ойл Корпорейшен за те, що вони незаконно створили трести і погодилися в тому, щоб не вести проти себе конкуренції.

● **8 осіб з Східнього Берліну** втекли вночі з минулої суботи на неділю, коли помогли їм у цьому два юнаки, які спершу самі втекли були, а потім вернулись до Східнього Берліну, щоб показати своїм приятелям найкращу дорогу. Між втікачами була дівчина, яка саме відсиділа була пів року в'язниці за спробу втечі до Західнього Берліну, до своїх рідних батьків. Втікачі частинно перерізали дротяні засіки, частинно плили рікою.

Зі спорту

ФУТБОЛЬНІ ЗМАГАННЯ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ НА НАСТУПНУ НЕДІЛЮ

УСК Ню Йорк — НСК Бруклин, змагання за мистецтво „Великої Десятки" Німецько - Американського Футбольного Союзу, відбудуться в неділю, 21 жовтня 1962, о год. 1.30 по полудні, на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Пойнті, Н. Й., при 31-ій Евні і 124-ій вулиці.

„Чорноморська Січ", Нюарк — „Гакоах", Ню Йорк, змагання за мистецтво Американської Футбольної Ліґи, відбудуться 21 жовтня 1962, о год. 3.00 по полудні, також на грищі Українського Спортового Майдану в Коледж Понті, Н. Й.

„Тризуб", Філядельфія — СК Фол Рівер, змагання за мистецтво Американської Футбольної Ліґи, відбудуться в неділю, 21 жовтня 1962, о год. 2.20 по полудні, на грищі при 29 Евні та Камбрія вул. у Філядельфії.

ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ КЛК — „ЧОРНОМОРСЬКА СІЧ"

Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку влаштовує в неділю 21 жовтня міжклюбов і тенісові змагання між КЛК та „Чорноморською Січчю", Нюарк. Змагання ці відбудуться в Нюарку, у Вест Сайд Парку при 17-ій вулиці і почнуться вони вже в 9.00 годині ранку. Програма передбачає: 8 поодиноких гор чоловіків, 2 поодинокі гри чоловіків, 1 подвійна гра жінок та 2 мішані подвійні гри.

в. с.

—o—

„ЛЕВИ" — „МАРУНС" 1:3 (0:1)

Шикаґо, 7-го жовтня. — „Леви" не мають щастя до „Марунс", бо не виграли ще ні разу з цією італійською дружиною від перших гор в 1960 році. Ця поразка „Левів", перша в осінньому сезоні, була прикра і болюча, бо позбавила нашу дружину шанс на друге місце Вищої Дивізії. Навіть для традиційного третього місця „Леви" мусять здобути в двох грах три точки.

Гра була рівнорядна з малою перевагою „Левів", зокрема в першій половині. На жаль, дещо непевна гра оборони і пехoватий день воротаря Кашуби були головною причиною втрати двох цінних точок. Героєм дня був воротар італійців, який майстерно виловив кілька дуже сильних стрілів Романенка і Каравана. Перші ворота стрілив Мурфі в 44-ій хвилині, використавши промах оборонців Еліяшевського і Терлецького. Кашуба відразу скапітулював перед стрілом. В другій півгрі „Леви" кинули в бій усе, щоб вирівняти і виграти. Анатолій Яворський на лівому крилі технічно виминув оборонця, переніс м'яч до Лоска, від нього одержав м'яч Караван і вирівняв вислід в 59-ій хв. Вигляди на виграну „Левів" покращали, коли в 60-ій хв. суддя усунув з гри за брутальну гру одного італійця. Але Терлецький перестрілив вільного, Крат переніс м'яч головою понад браму, а стріл Каравана зловив у 72-ій хв. воротар „Марунс" на самій лінії. В 79-ій хв. Кашуба випустив з рук стріл наріжняка і противники використали це і здобули ведення 2:1. Дальші сильні атаки „Левів" не принесли успіхів, а „Марунс" продовжували гру довгими подачами. Воротар „Марунс" зловив у 81-ій хв. сильний стріл Романенка. Дві хв. пізніше Стахровський перестріляв ворота. У 88-ій хв. суддя подиктував одинадцятку до „Левів" майже нізащо і після даремних протестів „Марунс" підвищили вислід на 3:1. У 89-ій хв. прийшло до зудару правокрилового Ренуччі з оборонцем „Левів" Мелешком, у висліді якого Ренуччі з розбитим носом і обличчям відвезено до шпиталю, а Мелешка суддя виключив з гри. Тяжким потом і брутальною грою здобули „Марунс" дві точки від „Левів".

У передзмагу резерва „Левів" зремісувала 0:0 зі сильною резервою „Марунс". Юнаки „Левів" також зремісували з „Ґрін Вайтс" 1:1 зі стрілу С. Дижурка. Доріст „Левів" переміг ровесників „Ґрін Вайтс" 3:1. Ворота стрілили Карадемольовс, Парух і Анастазіян.

Сумівські „Крила" зремісували 1:1 з чемпіонами Першої Дивізії — Південь, сербами Ютс. Ворота для „Крил" здобув Мирон Куляс. Юнаки „Крил" — „Вандерерс" 0:3. Резерва „Крил" — Ютс 1:2. Доріст „Крил" — „Вандерерс" 1:0 (воковер).

Петро Головатий

Африканські країни хочуть розглядати в ОН проблему Берліну

Об'єднані Нації. — Міністер закордонних справ Ніґерії Яя Вахуку виступив в минулий понеділок на Генеральній Асамблеї з внеском поставити на денний порядок справу Берліну та, конкретно запропонував, щоб Об'єднані Нації перейняли під свою адміністрацію Берлін — західний і східній — як одностайне місто. Ніґерський міністер логічно арґументував, що азійсько-африканські країни не можуть ставитись байдуже до того обширу, з якого виходили вже дві світові війни та який погрожує тепер породити й третю світову війну. Він закинув великим державам, що вони хочуть тримати Берлінську проблему здалеку від Об'єднаних Націй, з небезпекою, що одного дня Азія й Африка дізнаються, що війна за Берлін вибухла — понад їхніми головами. Ніґерія буде старатися дістати досить азійсько - африканських голосів, щоб перевести поставлення Берлінської проблеми на денний порядок сесії, дармащо ЗДА, Британія і Франція обстоюють становище, що це справа чотирьох великодержав, які повинні цю проблему вирішити на своєму внутрішньому форумі. На пропозицію ніґерського міністра не погодиться і СССР, бо Москва вважає, що Східній Берлін є „столицею суверенної Німецької Демократичної Республіки", і нікому нема ніякого діла до тієї — відділеної від Заходу муром і засіками — частини міста.

Короткі вісті

● **Індія** сформувала окремий корпус для оборони своїх північно - східних кордонів, що є предметом постійної імперіялістичної загрози збоку комуністичного Китаю. Завданням того корпусу буде берегти також безпеку двох маленьких гімалайських країн, Сікіму і Бутану, які є під протекторатом Індії. Командантом корпусу став призначений ген. В. М. Кауль. Комунофільський міністер оборони Індії Крішна Менон старався поменшити значення цієї події в розмові з кореспондентами, підкреслюючи, що „Індія не є в стані війни з комуністичним Китаєм"

● **З Кейпу Канаверал** на Флориді повідомили, що підводний атомовий човен випустив дві атомові ракети Поляріс впродовж кількох мінут, щоб виявити, як швидко зможе діяти ця нова американська зброя. Ракети випущено на віддаль більше як 1,000 миль від підводного човна. Електронічні прилади ствердили доцільність ракет.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 20-го ЖОВТНЯ 1962:

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, в приміщенні при 33 East 7th St. в Ню Йорку. Проситься прибути і вирівняти членські вкладки. — І. Різник, секр.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва ім. Т. Шевченка, Відд. 64, в год. 7:30 веч., у Вінярського. Просимо членів приходити на Збори. — Іван Бурний, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го ЖОВТНЯ 1962:

КЛІВЛЕНД, Огайо. — Місячні Збори С-ва Пресв. Діви Марії, Відд. 112, по 2-ій і 3-ій Службі Божій, в церковній залі церкви св. ап. Петра і Павла. Запрошується всіх членів до участі. — А. Шмуцок, секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 5, в год. 5:00 по пол., в церковній залі. Буде звіт Контролі за 3 місяці. Проситься рівнож вплачувати свої членські вкладки. — Управа.

БОФФАЛО, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. о. Миколая, Відд. 127, в год. 11:30 перед пол., в церковній залі, при Філморе і Онейда вул. Проситься членів брати активну участь у союзовому житті, та вплачувати свої вкладки. Побір вкладок відбувається кожної неділі у вищезгаданому часі і місці. — Управа.

ДІТРОЙТ, Миш. — Місячні Збори Б-ва ім. св. о. Миколая, Відд. 175, в год. 1:00 по пол., в залі УНДому, при Мартін. Подається до відома, що Місячні Збори відбуватимуться кожної третьої неділі по першім, в год. 1:00 по пол., в залі УНДому, при вул. Мартін. — Управа.

БРІДЖПОРТ, Конн. — Збори Т-ва „Українська Січ", Відд. 59, в год. 2:00 по пол., в УНДомі, під ч. 500 Галет вул. Управа Відділу просить всіх членів вплачувати свої залеглості найдалі до 25-го цього місяця. — Управа.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. — Місячні Збори Т-ва „Любов", Від. 370. Побір вкладок в шкільній кімнаті, при церкві св. Арх. Михаїла. Секретар або касир будуть присутні там вже від години 8:30 рано. Проситься членів прибути та заплатити свою місячну вкладку чи вирівняти свою залеглість. Родичів просимо вписувати своїх дітей в члени УНСоюзу. — В. Гіна, секр.

Посмертні згадки

Яків Олсен ОСМІЛОВСЬКИЙ, — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., упокоївся в Бозі дня 10-го жовтня 1962 р., на 72-му році життя. Покійний народився в селі Карів, пов. Рава Руська, Зах. Україна. Полишив у великому смутку дружину Марію, синів: Михайла, й Андрія, одну доньку Юлію, невістку і 3 внуків. Похорон відбувся в суботу, 13-го жовтня ц. р., з пох. заведення І. Ковальчика, до укр. кат. церкви св ап. Петра і Павла, при Ґрін і Сасекс вул., а опісля на Голі Нейм цвинтар — в Джерзі Сіті, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!

М. Баран, секр.

Стефан ДИКТЕР — довголітній член Б-ва св. І. Хрестителя, Відд. 270 УНСоюзу в Джерзі Сіті, Н. Дж., упокоївся в Бозі дня 27-го вересня 1962 року, на 59-му році життя, в місті Вашингтон, Д. К. Покійний народився в місті Йонкерс, Н. Й. Полишив у глибокому смутку дружину Петрусю. Похорон відбувся в дні 29-го вересня ц. р., з пох. заведення на Mount Olivet Cemetery, Washington, D. C. — Вічна Йому Пам'ять!

М. Баран, секр.

ТАРЗАН, ч. 4925. Представляються...



Обидва чоловіки негайно стояли перед своїм добродієм. — Хто б ви не були, — дякую, — сказав один.

— Ми були направду в жахливому стані. Наші носії втекли, вкравши наш еквіпунок...

— О, вибачте. Це є ляйтенант Еванс, з дестриктової поліції, а я є Воллес — ромбельський комісар здоров'я.